

Stockholm 2015-11-27

Finansdepartementet
Enheten för upphandlingsrätt
103 33 Stockholm

Betänkandet (SOU 2015:34) ”Ett effektivare främjandeförbud i lotterilagen”

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får anföra följande.

1. Sammanfattning

TU avstyrker utredningens förslag om en ändring av straffbestämmelsen i 54 § lotterilagen och om omedelbart gällande vite i 52 §.

2. Ändring av straffbestämmelsen i 52 §

Utredningen föreslår att straffbestämmelsen i 52 § lotterilagen ändras på så sätt att den även ska stadga straff för främjande av deltagande i lotterier som anordnas utan tillstånd i Sverige.

Förslaget ska ses i ljuset av Högsta Domstolens avgörande, NJA 2012 s 1073, där det konstaterades att diskrepansen i straffhänseende mellan lotterier som anordnas i Sverige och lotterier som anordnas utanför Sverige stod i strid med EU-rätten, varför straffbestämmelsen inte får tillämpas.

Frågan om regleringen av den framtida spelmarknaden är högaktuell. Regeringen har gett direktiv (dir 2015:95) till en utredning med uppdrag att lämna förslag till en ny spelreglering, som ska syfta till att skapa en spelmarknad som präglas av ett högt konsumentskydd, hög säkerhet i spelen och tydliga förutsättningar för att få verka på marknaden. Regleringen ska bygga på ett licenssystem som innebär att alla som agerar på den svenska spelmarknaden ska göra det med behöriga tillstånd, och att aktörer utan tillstånd ska stängas ute.

Konsekvensen av en sådan licensmodell blir alltså att spelmonopolet upphör och att alla spelbolag som låter sig omfattas av licenssystemet – svenska som utländska, statliga som privata – kan verka på den svenska spelmarknaden.

Utredningen ska lämna sina förslag senast den 31 mars 2017.

TU välkomnar tillsättandet av – och inriktningen på – utredningen. Mot den bakgrunden vore det av flera skäl också djupt olyckligt om främjandeförbudsutredningens förslag nu skulle genomföras.

Utredningens förslag skulle i praktiken innebära ett totalstopp för all spelannonsering i svenska medier utom för statens egna spelbolag. Det skulle heller inte träffa medieföretag som inte är baserade i Sverige, men som riktar sig till den svenska marknaden. En sådan ordning är av förklarliga skäl konkurrensnedvidande och skulle ge såväl de statliga spelbolagen som de utlandsbaserade medieföretagen ett försteg, där de, inför en övergång till ett licenssystem, skulle komma att kunna ta betydande marknadsandelar.

Utredningens förslag ska också ses i ett bredare medieperspektiv. Lotterilagstiftningen är förvisso inte en del av den svenska mediepolitiken, men ett genomförande av utredningsförslaget skulle obestridligen få mediepolitiska konsekvenser i det att mediebranschen skulle undandras stora och betydelsefulla annonsintäkter. Spelbranschen investerar mellan 2,5 och 3 miljarder kronor i spelreklam i svenska medier, varav en icke oväsentlig del i svensk dagspress.

En del av den svenska mediepolitiken utgörs av ett presstöd på 567 miljoner kronor. Att då med ena handen ge ut ett presstöd och - med lotterilagstiftningen som vapen - med den andra handen undandra branschen nästan lika stora annonsintäkter, är en mediepolitik som hänger inte ihop.

TU värnar den kommersiella yttrandefriheten. TU är dock även medveten om de problem som finns med spelmissbruk och att en alltför aggressiv spelannonsering kan bidra till detta. Mot den bakgrunden har TU under hösten 2015 tagit fram en Spelannonsrekommendation om utformningen av spelannonser. Rekommendationen riktar sig till TU:s medlemmar, men även andra medieföretag har förklarat sig stå bakom den. Därutöver har flera medieföretag, i samband med implementeringen av Rekommendationen, beslutat att i vissa fall anlägga en än mer restriktiv hållning till vad spelannonserna ska innehålla. Rekommendationen bilägges.

Enligt TU:s mening har branschen med detta visat att den tar ett etiskt ansvar för den spelannonsering, som i sig är av stor betydelse medieföretagen.

Mot ovanstående bakgrund avstyrker TU förslaget om en ändring av straffbestämmelsen i 54 §.

3. Omedelbart gällande vite

Utredningen föreslår att Lotteriinspektionen ska ges möjlighet att besluta att ett föreläggande eller förbud vid vite som avser främjandeförbudet i 38 § lotterilagen ska gälla omedelbart, d v s utan att det hunnit vinna laga kraft.

Förslaget är, som utredningen själv konstaterar (s 57) en mycket ingripande åtgärd. Som framgår av den redogörelse utredningen ger för lagstiftningen i övrigt är detta en åtgärd som tillgrips, endast där mycket starka skyddsbehov föreligger. TU anser inte att det här handlar om ett skyddsbehov av en sådan dignitet att det motiverar en ordning med omedelbart gällande viten.

TU noterar därtill att Lotteriinspektionen till utredningen framfört att den anser vite som ett trubbigt instrument, bl a på grund av de problem Lotteriinspektionen haft med att utforma vitesförelägganden och de uppenbara konfliktytor som här finns med tryck- och yttrandefriheten.

Domstolarna har mycket riktigt också tidigare underkänt Lotteriinspektionen alltför generellt utformade vitesförelägganden (se Högsta Förvaltningsdomstolens dom, RP 2010 ref. 115 II). TU vill mot den bakgrunden ifrågasätta lämpligheten i att ge just Lotteriinspektionen rätt att tillgripa ett så ingripande instrument som omedelbart gällande vite.

TU delar till sist utredningens uppfattning att i och med att omedelbart gällande vite är en för den enskilde mycket ingripande åtgärd, kan det förväntas att åtskilliga beslut kommer att bli föremål för ansökan om inhibition i allmän förvaltningsdomstol. Också det är ett skäl som talar emot förslaget.

TU finner sålunda att flera starka skäl talar emot att införa en ordning med omedelbart gällande vite och avstyrker därför utredningens förslag.

Vänliga hälsningar

TU

Jeanette Gustafsdotter
VD

Per Hultengård
Chefsjurist

NU STÄLLER VI KRAV PÅ SPELBOLAGSREKLAMEN!

Regeringen och civilminister Ardalan Shekarabi har aviserat (DN 21/9) att man kommer att tillsätta en utredning som ska lämna förslag till en ny spelreglering.

Det är ett välkommet beslut. Bort från spelmonopol och mot ett licenssystem, där alla spelaktörer – statliga som privata, svenska som utländska – ges tillträde till den svenska spelmarknaden på lika villkor, under förutsättning att man är beredd att uppfylla de krav som ställs, t ex i fråga om ansvar och marknadsföring.

Det finns dock många som är bekymrade över utvecklingen av spelreklamen. Och från direktiv till utredningsförslag, proposition och riksdagsbeslut, så tar det sin tid. I avvaktan på att ett licenssystem finns på plats finns därför anledning för oss inom branschen att ta initiativ till självreglering.

Vi inom Tidningsutgivarna (TU) är branschorganisation för svenska medieföretag med ansvariga utgivare inom fria medier.

TU värnar tryck- och yttrandefriheten. Våra medlemmar driver publicistiska verksamheter och vi har tillsammans kämpat både i Sverige och Europa för såväl rätten att bedriva journalistik som för att få publicera annonser om spel.

TU gillar annonser och reklam. Vi gillar också spelbolagsreklam. Och vi tycker att den kommersiella yttrandefriheten är viktig. Men vi publicerar inte vilka annonser som helst. Och nu vi vill bli tydligare.

Vi är väl medvetna om problemen med spelmissbruk och de skador ett överdrivet spelande kan föra med sig. Och vi anser att även vi som publicerande medieföretag har ett ansvar för utformningen av spelbolagsannonseringen.

Våra utgivare säger nej när annonser utformas på ett olämpligt sätt, exempelvis vissa annonser från spelbolag. Det hindrar inte att vi kan se brister även i annonser som har publicerats.

Vi tror därför på tydligare regler om annonsernas utformning och är övertygade om att utvecklade regler är bra för alla.

TU har därför – med respekt för varje utgivares självständiga publiceringsrätt - beslutat att rikta en tydlig rekommendation till alla medlemsföretag om spelbolagsannonseringen.

TU

Raoul Grunthal
Ordförande, TU

Jeanette Gustafsdotter
VD, TU

TU:s SPELANNONSREKOMMENDATION

A) Spelannonserna ska inte:

- 1) riktas mot underåriga
- 2) innehålla påståenden om spel som en lösning på sociala och ekonomiska problem
- 3) uppmåna till överdrivet spelande
- 4) vilseleda om chanserna att vinna
- 5) innehålla påståenden om att spelande är riskfritt
- 6) innehålla könsdiskriminerande påståenden
- 7) framhäva enskilda vinnare utan dokumenterat underlag

B) Och spelannonserna ska:

- 8) vara mycket tydligt annonsmärkta,
- 9) mycket tydligt ange ev sponsorsmedverkan, t ex i fråga om s k "branded content"
- 10) vara mycket tydliga, begripliga, faktamässigt korrekta och till sin utformning återhållsamma, i fråga om bonus-, spin- och välkomsterbudanden. De ska inte innehålla erbjudanden om spel mot kredit.

Spelannonser som inte uppfyller denna rekommendation bör avvisas.